

SILESIA

TRAM NEWS

ISSN 2299-2790

Makład: 10 000 egz.

AKTUALNOŚCI

**Czwarty raz
wybieramy
Motorniczego
Roku**

»» str. 3

SPACERY PO REGIONIE

**Tutaj urodził się
Karol Miarka**

»» str. 6-7

OPINIE

**Ochrona środowiska
– wspólny problem**

»» str. 8-9

Prace zakończone!
Linia nr 9 wróciła w pełnym zakresie

»» str. 4-5

Jedźmy razem

1 listopada, w szczególnym dniu, który poświęcamy wspomnieniom i pełnym zadumy wizytom na cmentarzach, zachęcam Państwa do korzystania z transportu publicznego. Taki wybór z pewnością usprawni dotarcie do miejsc pamięci, ograniczając problem korków na drogach i braku miejsc parkingowych w pobliżu cmentarzy. KZK GOP opracowało zasady bezpłatnych przejazdów wszystkimi liniami tramwajowymi i autobusowymi na terenie aglomeracji w okresie Wszystkich Świętych. Warto się z nimi zapoznać.

W tym wydaniu piszemy o przebudowie infrastruktury tramwajowej wzdłuż ul. Niedurnego w Rudzie Śląskiej. Pierwsze zadanie „Zintegrowanego projektu modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko – Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego” zostało właśnie ukończone. Oznacza to powrót linii tramwajowej nr 9 do kursów na całej jej trasie – od pl. Sikorskiego w Bytomiu do chorzowskiego rynku oraz wyraźną poprawę komfortu podróżowania na zmodernizowanym odcinku.

Na naszych łamach jest oczywiście miejsce na inne ważne tematy. Z pewnością godna uwagi jest rozmowa z Andrzejem Pilotem, Prezesem Zarządu WFOŚiGW w Katowicach, w której poruszany jest m.in. niezwykle istotny problem niskiej emisji. W cyklu „Spacery po regionie” tym razem proponujemy wycieczkę do Pielgrzymowic – miejsca urodzenia Karola Miarki. Do tej podpszczyńskiej wsi warto się wybrać także dlatego, że stoi tam zabytkowy drewniany kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, patronki tramwajarzy i kolejarzy. A przecież 25 listopada przypada wspomnienie tej świętej! Już teraz zapraszam wszystkich obecnych i byłych pracowników, ich rodziny, a także pasażerów, do wspólnych obchodów „Katarzynki”.

A skoro już o tramwajarzach mowa, trwa czwarta edycja konkursu na Motorniczego Roku. Rywalizacja weszła w decydującą fazę – głosowanie pasażerów. Serdecznie zachęcam do udziału w plebiscycie.

Bolesław Knapik
Prezes Zarządu Tramwajów Śląskich S.A.

Bezpłatna komunikacja miejska na Wszystkich Świętych

W okresie Wszystkich Świętych na drogach panuje wzmożony ruch, warto więc skorzystać z komunikacji miejskiej. W środę 1 listopada pasażerowie będą mogli podróżować wszystkimi liniami KZK GOP bezpłatnie. Przygotowano także szereg zmian, które ułatwią pasażerom dojazd do cmentarzy.

Autobusy i tramwaje jeździć będą częściej, zwiększony zostanie tabor poszczególnych linii, a także uruchomione zostaną dodatkowe linie, które pojadą ulicami: Gliwic, Katowic, Sosnowca, Będzina, Chorzowa, Siemianowic Śląskich, Knuruwa, Czeladzi i Rudy Śląskiej.

31 października (wtorek)

We wtorek będą obowiązywały rozkłady jazdy ważne w dni robocze szkolne. Dodatkowo uruchomionych zostanie 10 specjalnych linii autobusowych o numerach: C1, C3 i C4 w Gliwicach, C5 i C8 w Katowicach, C6 w Sosnowcu i Będzinie, C7 w Chorzowie i Siemianowicach-Śląskich, C9 w Rudzie Śląskiej i Chorzowie, C10 w Knurowie, C11 w Czeladzi.

1 listopada (środa)

We Wszystkich Świętych pasażerowie będą mogli podróżować wszystkimi liniami KZK GOP bezpłatnie. Tego dnia będą obowiązywały rozkłady jazdy ważne w soboty z uwzględnieniem następujących wyjątków (zgodnie z założeniami rozkładów jazdy poszczególnych linii):

Linie tramwajowe nr: 3, 26, 27 i 38 będą kursowały według rozkładów jazdy ważnych w dniu Wszystkich Świętych.

Linie autobusowe:

- według rozkładów jazdy ważnych w dni robocze będą kursowały linie nr: 135, 735
- według rozkładów jazdy ważnych w dniu Wszystkich Świętych będą kursowały linie nr: 6, 23, 25, 39, 59, 70, 72, 76, 109, 140, 154, 155, 160, 175, 194, 201, 223, 230, 236, 255, 288, 603, 606, 616, 634, 637, 673, 674, 710, 720, 723, 807, 840, 850, 901, 949 i 969,
- według rozkładów jazdy ważnych w dni wolne w centrach handlowych będą kursowały linie nr: 52, 146 i 194N,
- weekendowe linie nocne nr: 692N, 905N i 906N będą kursowały w nocy z 31 października na 1 listopada,
- zawiesza się funkcjonowanie linii marketowych nr: 232, 250 i 750.

Ponadto, uruchomionych zostanie 11 dodatkowych linii autobusowych o numerach: C1, C2, C3 i C4 w Gliwicach, C5 i C8 w Katowicach, C6 w Sosnowcu i Będzinie, C7 w Chorzowie i Siemianowicach-Śląskich, C9 w Rudzie Śląskiej i Chorzowie, C10 w Knurowie, C11 w Czeladzi.

Trasy przejazdu dodatkowych linii autobusowych znaleźć można na stronie www.kzkgor.com.pl.

Fot. Marcin Baranuch

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:
Agencja Mediów Lokalnych mediaL
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny: Waldemar Kosior
Redaktor wydania: Andrzej Zowada

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

„Motorniczy roku” po raz czwarty

Już po raz czwarty motorniczowie spółki Tramwaje Śląskie S.A. stanęli do rywalizacji o miano tego najlepszego. Rywalizacja w wieloetapowym konkursie jest bardzo wyrównana i ostatni etap może jeszcze wiele zmienić w końcowej klasyfikacji. Wszystko zależy już jednak od pasażerów – rozpoczęło się głosowanie.

Po trzech etapach wewnętrznych, konkurs na najlepszego motorniczego Tramwajów Śląskich S.A. w 2017 roku wkroczył w ostatnią – decydującą fazę, w której to pasażerowie mogą głosować na swoich faworytów. – Co roku najpierw motorniczowie przechodzą przez gęste sito, by w ogóle móc wziąć udział w konkursie, a następnie są testowani dwukrotnie z wiedzy teoretycznej, z umiejętności praktycznych oraz oceniani w trakcie pracy, przez tzw. tajemniczego klienta. W ostatnim etapie to jednak pasażerowie mogą głosować i to oni ostatecznie wyłonią triumfatora konkursu – wyjaśnia rzecznik Tramwajów Śląskich S.A. Andrzej Zowada.

W części praktycznej sprawdzane były umiejętności takie jak np: zatrzymanie tramwaju możliwie najbliżej przeszkody przodem i tyłem, jazda na czas z piłką ping-pongową w specjalnej misie, diagnozowanie awarii wagonu czy zatrzymanie składu jak najbliżej słupka przystankowego. Wcześniej w ramach obserwacji kandydatów w czasie pracy oceniane było ich zachowanie, kontakt z pasażerem, strój służbowy i inne elementy codziennej służby. Motorniczowie pisali również dwa testy wiedzy i kompetencji.

Po trzech etapach na prowadzeniu znajduje się Pan Robert z zajezdni w Katowicach, który w ca-

łym konkursie zbierał dotychczas 190 punktów, wyprzedzając Pana Jarosława z zajezdni w Będzinie z dorobkiem 184 punktów oraz Pana Jerzego z zajezdni w Katowicach i Pana Piotra z zajezdni w Gliwicach, którzy zdobyli o trzy punkty mniej. – Ciasno jeśli chodzi o różnice punktowe jest również na kolejnych miejscach, więc wiele się jeszcze może zmienić. Przykłady ostatnich lat pokazały, że ostatni etap konkursu powodował pewne przetasowania w stawce – mówi Andrzej Zowada.

Ostatni etap konkursu to plebiscyt wśród pasażerów. Głosowanie odbywa się drogą elektroniczną. Aby oddać głos na swojego faworyta wystarczy w nieprzekraczalnym terminie – **do niedzieli 19 listopada 2017 r.** – wysłać e-mail na adres: tramwaj@tram-silesia.pl, w temacie wpisując słowo **motorniczy** oraz odpowiedni numer. Z jednego adresu e-mail oddać można tylko jeden głos.

Zachęcamy do oglądania filmów prezentujących sylwetki tegorocznych kandydatów na stronie www.tramwajeslaskie.eu

Każdego roku 25 listopada tramwajarze i kolejarze obchodzą swoje święto. Tego dnia przypada wspomnienie ich świętej patronki Katarzyny Aleksandryjskiej. W związku z tym, iż w tym roku wspomnienie świętej Katarzyny wypada w sobotę, uroczysta msza święta w intencji obecnych i byłych pracowników Tramwajów Śląskich i ich rodzin odprawiona zostanie w piątek 24 listopada o godz. 14:30 w kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Chorzowie Batorem. Mszę poprzedzi tradycyjna uroczysta procesja, która – po modlitwie przed figurą św. Katarzyny Aleksandryjskiej – ok. godz. 14:15 wyruszy z terenu Zakładu Usługowo Remontowego w Chorzowie przy ul. Inwalidzkiej 5.

Wszystkich pasażerów i sympatyków komunikacji szynowej zapraszamy do udziału w procesji i mszy świętej, by wspólnie przeżywać tramwajową „Katarzynkę”.

Prace zakończone!

Linia nr 9 wróciła w pełnym zakresie

Niespełna 7 miesięcy trwały prace przy modernizacji torowiska linii nr 9 w Rudzie Śląskiej Nowym Bytomiu. W poniedziałek 16.10.2017 r. ruch tramwajowy na zamkniętym dotychczas odcinku został przywrócony.

Prace na ul. Niedurnego rozpoczęły się 20 marca i obejmowały odcinek torowiska od skrzyżowania z ul. Hutniczą do ul. Grochowskiej. To 900 metrów jednotorowej linii wbudowanej w jezdnię. – Prace przebiegły bez większych kłopotów, a co najważniejsze, zostały zrealizowane przez firmę TOR-KRAK w założonym terminie. Pasażerowie tramwajów z pewnością odczuwają znaczną poprawę komfortu podróży, a kierowców cieszyć może także nowa nawierzchnia na fragmencie ul. Niedurnego, która została

ułożona niejako przy okazji prac torowych – mówi rzecznik Tramwajów Śląskich S.A. Andrzej Zowada.

Efekty inwestycji na pewno odczuwalne są również dla mieszkańców okolicznych budynków. Jak zwykle przy okazji tego typu modernizacji, przeprowadzone zostały specjalistyczne pomiary hałasu i drgań emitowanych przez przejeżdżające tramwaje. Badania przeprowadzono przed rozpoczęciem prac oraz po ich zakończeniu w dwóch punktach.

Ul. Niedurnego, Huta Pokój

Przystanek przy ul. Grochowskiej

Pomiary wykazały znaczne obniżenie wartości poziomów zarówno hałasu jak i drgań w trakcie przejazdu tramwajów w obu punktach. – Modernizacja torowiska przyniosła obniżenie poziomu hałasu od blisko 5 do niemal 7,5 decybeli, a poziom drgań zmniejszył się w zakresie od 17% do 40%. To bardzo dobre wyniki – podkreśla Andrzej Zowada.

Wartym podkreślenia jest fakt, iż na wniosek władz Rudy Śląskiej, tymczasowy przystanek przy ul. Grochowskiej został zachowany, jako przystanek stały. Choć nie była to część realizowanego zadania, Zakład Torów i Sieci spółki Tramwaje Śląskie S.A., własnymi siłami i środkami wybudował drugą platformę przystankową, obok tej, funkcjonującej w czasie prac jako przystanek końcowy tymczasowej linii nr 10.

Po zakończeniu robót, od poniedziałku 16.10.2017 r. tramwaje linii nr 9 wróciły do kursowania w swojej pełnej relacji: Bytom pl. Sikorskiego – Chorzów Rynek, a tymczasowa linia tramwajowa nr 10 i autobus zastępczy T-9 zostały zawieszony.

Przebudowa infrastruktury tramwajowej wzdłuż ul. Niedurnego w Rudzie Śląskiej jest pierwszym zrealizowanym zadaniem „Zintegrowanego projektu modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko – Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego” przewidzianego do współfinansowania przez Unię Europejską.

PRZED
REMONTEM

Ul. Niedurnego

PO
REMONTIEPRZED
REMONTEM

Ul. Niedurnego, skrzyżowanie z ul. Chorzowską

PO
REMONTIEPRZED
REMONTEM

Ul. Niedurnego, Urząd Miasta w Rudzie Śląskiej

PO
REMONTIE

Gdy pierwsze zadanie projektowe się skończyło, rozpoczęło się drugie. Tym razem roboty modernizacyjne będą się toczyć w Sosnowcu, w ramach zadania pn. „Budowa i modernizacja infrastruktury torowo-sieciowej w ciągu ul. Piłsudskiego w Sosnowcu od ul. Sobieskiego do drogi ekspresowej S86”. W drodze postępowania przetargowego głównym wykonawcą robót wybrane zostało konsorcjum firm NDI i Balzola, które złożyło najkorzystniejszą ofertę. W piątek 29.09.2017 r. w siedzibie spółki Tramwaje Śląskie S.A. w Chorzowie podpisana została umowa, zgodnie z którą wykonawca ma 15 miesięcy na realizację prac. Plac budowy został przekazany wykonawcy we

wtorek 17.10.2017 r., a na weekend 3-5.11.2017 r. planowane są prace związane z zabudową rozjazdów technologicznych. – Rozjazdy pozwolą nam na utrzymanie ruchu tramwajowego przez Stary Sosnowiec przez cały okres modernizacji torowiska z krótkimi przerwami na ich montaż i demontaż. Tramwaje będą kursować po jednym torze, podczas gdy prace realizowane będą na torze drugim – wyjaśnia rzecznik tramwajowej spółki. Informacje na temat zmian w organizacji ruchu tramwajów na bieżąco publikowane są na stronie internetowej spółki: www.tramwajeslaskie.eu.

[red]

W ramach cyklu artykułów, który zatytułowaliśmy „Spacery po regionie”, zachęcamy do wspólnych wędrówek ścieżkami Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. Są to wyprawy niezwykle - odwiedzimy interesujące miejsca i obiekty, które znajdują się blisko nas, po sąsiedzku albo nawet w naszym mieście, a dla wielu wciąż pozostają nieznanymi.

Tutaj urodził się Karol Miarka

Szukając pomysłu na weekendowy wypad za miasto, warto rozejrzeć się po najbliższej okolicy. Można tam znaleźć miejscowości, o których rzadko wspomina się w przewodnikach turystycznych, choć są wyjątkowo urokliwe i kryją w sobie bogatą historię. Do takich miejsc z pewnością należą Pielgrzymowice – malownicza wieś w powiecie pszczyńskim.

W tym budynku, 22 października 1825 roku, urodził się Karol Miarka. Obecnie mieści się tam przedszkole.

Na pierwszy rzut oka Pielgrzymowice niczym szczególnym się nie wyróżniają. W krajobrazie dominują pola uprawne, lasy i stawy hodowlane. We wsi znajduje się kilka gospodarstw agroturystycznych, można tu znaleźć ciszę i spokój. Nie wszyscy jednak wiedzą, że z Pielgrzymowicami wiąże się także ważne wydarzenia historyczne i że właśnie tutaj urodził się Karol Miarka – wybitny działacz społeczny i narodowy, walczący o polskość Śląska. Pierwsza pisana informacja o wsi pochodzi z 1305 roku, a znajdziemy ją w wykazie wsi płacących dziesięcinę na rzecz biskupstwa wrocławskiego. Łacińska nazwa to Peregrini Willa (Dom wędrowca). Nawiązuje ona zapewne do tego, że przez wieś przebiegał stary szlak handlowy ze Śląska do Czech (Morawy). Stąd do dzisiaj w herbie wsi widnieje kobieta wracająca z odpustowej pielgrzymki. W 1412 roku

wieś włączona została przez księcia raciborskiego Jana II Żelaznego w dobra ziem pszczyńskich. Należała ona do 1423 roku do rycerskiego rodu Szeligów, a później m.in. Klimkowskich, Thurzonów, Gusnerów. Już w XVI wieku istniała tu warowna twierdza, która została zniszczona w 1813 roku. Na początku XX wieku w tym samym miejscu wybudowano pałac, należący do rodziny Reitzensteinów, którzy byli właścicielami Pielgrzymowic od połowy XIX wieku. Pałac jest tynkowany na gładko, z dwoma elementami dekoracyjnymi w formie kartuszy rodowych, umieszczonych nad oknami fasady wejściowej. Budowlę otacza okazały ogród. W latach 1945–1994 w budynku działała szkoła podstawowa, obecnie jest on w prywatnych rękach. Od 1994 roku Szkoła Podstawowa im. Karola Miarki znajduje się w nowym budynku, mieszczącym się tuż przy pałacu.

Kolejnym ważnym miejscem na mapie atrakcji Pielgrzymowice jest drewniany kościółek pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej. Sama pielgrzymowicka parafia datuje się na XIV wiek, a najstarsze zapiski o niej pochodzą z 1335 roku. W XVI i XVII wieku parafia była przejściowo w rękach protestantów, którzy użytkowali miejscowy kościół aż do 1654 roku. W latach 1674–1675 cieśle Andrzej Werner i Błażej Duda wybudowali drewniany kościół, o konstrukcji zrębowej, na ceglany podmurówaniu. Kościół orientowany jest na osi wschód-zachód, na rzucie niepełnego krzyża łacińskiego (brak prawego ramienia – kaplicy bocznej), z pięciobocznie zamkniętym prezbiterium. Nawa jest prostokątna, z sufitem pokrytym polichromią kasetonową zaprojektowaną przez Pawła Stellera. Ściany budowli szalowane są deskami. W 1746 roku od strony zachodniej dobudowana została wieża dzwonnicy w konstrukcji słupowej, z hełmem namiotowym krytym gontem. Na dachu nad nawą umieszczona została osmioboczna wieżyczka z latarnią na sygnaturkę, wykonana

Nowy budynek Szkoły Podstawowej im. Karola Miarki

Dawny pałac rodziny Reitzensteinów, którzy byli właścicielami Pielgrzymowic od połowy XIX wieku.

Drewniany kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej wybudowany został w latach 1674–1675. Budowla utrzymana jest w stylu barokowym.

w konwencji barokowej. Również wewnątrz kościoła utrzymane jest w stylu barokowym. Uwagę zwraca ołtarz główny z obrazem patronki kościoła - św. Katarzyny - i schodzącej do niej Matki Bożej z Dzieciątkiem. Przed św. Katarzyną rozłożona jest otwarta księga z napisem: „Dziewictwem mądra i siłą obfita, odwagą skuteczna”. Nad postaciami widoczny jest anioł trzymający palmę męczeństwa i wieniec chwały. Po bokach obrazu stoją figury Najświętszego Serca Jezusa oraz Najświętszego Serca Maryi. Ołtarz zwieńczony został symbolem „Opatrzności Bożej”, po bokach którego ustawiono dwa klęczące anioły. W wyniku przebudowy kościoła w latach 1908-1911, od strony północnej pojawiła się kaplica boczna oraz zakrystia, a od strony południowej wykonano tzw. łóżę kolatorską. W kaplicy po lewej stronie (północnej) znajduje się późnobarokowy ołtarz z obrazem Matki Bożej Różańcowej, pochodzący z XIX wieku, a także obraz z przedstawieniem Hołdu Trzech Króli. Dopelnieniem wystroju kaplicy jest barokowa chrzcielnica oraz figury przy ołtarzu: Matki Bożej Wspomożenia Wiernych (strona lewa), Chrystusa Króla (strona prawa) oraz św. Barbary, św. Antoniego i św. Floriana. Po przeciwnej stronie kaplicy,

w nawie głównej, ustawiony został barokowy ołtarz Świętej Trójcy z pierwszej połowy XVIII wieku. Jego centralną część zajmuje obraz przedstawiający zjednoczonego Boga Ojca i Ducha Świętego z konającym na krzyżu Jezusem. Ołtarz wieńczy obraz Matki Boskiej Bolesnej. Na uwagę zasługuje również barokowa ambona z XVII wieku, po lewej stronie nawy głównej. Natomiast na chórze muzycznym wspartym na czterech słupach znajdują organy, pochodzące z około 1850 roku, wykonane przez mistrza Johanna M.V. Hassa z Głubczyc. Zewnętrzne ściany kościoła otoczone są przydaszkami, tzw. sobotami, a całą budowlę okala parafialny cmentarz. Znajdują się tutaj m.in. dwa zabytkowe krzyże z przedstawieniem Matki Bożej Bolesnej oraz odrestaurowany w 2010 roku nagrobek Karoliny Miarki, pierwszej żony Karola Miarki. Od strony południowej widoczny jest zabytkowy budynek plebani, z charakterystyczną drewnianą altanką wejściową. Z kolei od strony parkingu znajduje się budynek przedszkola, który wzniesiony został na fundamentach starej organistówki, tzw. Miarkówki, w której urodził się Karol Miarka.

**Tekst i zdjęcia: Adam Lapski
Przewodnik turystyczny**

Karol Miarka – urodził się 22 października 1825 roku, jako syn Antoniego (nauczyciela i organisty) oraz Karoliny z Borówków. Chrzest otrzymał w miejscowym kościółku parafialnym 24 października 1825 roku. Pierwsze nauki pobierał od swojego ojca, a w latach 1835-1837 uczęszczał do niemieckiej szkoły w Pszczynie, którą ze względów materialnych musiał przerwać. Dzięki uzyskanej pomocy wuja ks. Fryderyka Borówki mógł kontynuować naukę w gliwickim gimnazjum. Mając 16 lat rozpoczął pracę jako pomocnik nauczyciela w Ornontowicach, a później w Łędzinach i Krasowych. Od 1842-1846 uczęszczał do seminarium nauczycielskiego w Głogówku, po którym został nauczycielem - wpraw w Urbanowicach, a później w Piotrowicach. Po śmierci ojca w 1850 roku przejął po nim funkcję nauczyciela i organisty w rodzinnych Pielgrzymowicach. Pełnił również funkcję gminnego sekretarza i sędziego polubownego. Był samoukiem, ciągle poszerzał swoją wiedzę i horyzonty myślowe. Początkowo uczył się i posługiwał językiem niemieckim. Zmiana opcji na język polski nastąpiła po kontaktach z ks. bp Bernardem Bogedainem, który był wizytatorem szkolnym, a także z Pawłem Stalmachem, redaktorem „Gwiazdki Cieszyńskiej”, gdzie Miarka mógł publikować swoje utwory. W 1869 roku z Pielgrzymowic przeniósł się do Królewskiej Huty, gdzie rozpoczął redagowanie Zwiastuna Górnosląskiego. Tutaj także założył drukarnię i księgarnię. Od Józefa Chociszewskiego nabył prawa do wydawanego na Pomorzu „Katolika”. Pierwszy numer wydany przez Miarkę ukazał się w 1869 roku, pismo walczyło o polskość ludu śląskiego. Za działalność społeczno-narodową Miarka spędził w pruskich więzieniach ponad 3 lata. Do końca bronił języka polskiego i polskiej narodowości. Zachęcał do pielęgnowania języka polskiego, obyczajów, pieśni i obrzędów. Pod koniec życia przeniósł się do Cieszyna, gdzie zmarł 13 lipca 1882 roku i tam również został pochowany.

Ochrona środowiska – wspólny problem

Rozmowa z Andrzejem Pilotem, Prezesem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

- **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach od prawie 25 lat (od 1993 roku) realizuje politykę ekologiczną województwa śląskiego. Jakie są zasadnicze kierunki działalności WFOŚiGW?**

- Fundusz w swoim założeniu ukierunkowany jest na prowadzenie polityki ekologicznej w połączeniu ze spełnianiem oczekiwań regionalnej społeczności, uczestniczenie w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska. Zbierane przez lata doświadczenia procentują przy realizacji sprawdzonych programów, czy też wymyślaniu nowych narzędzi.

Co do głównych kierunków działalności, to są one określone w kluczowych dokumentach Funduszu, takich jak: Strategia działania WFOŚiGW w Katowicach na lata 2017-2020, Lista przedsięwzięć priorytetowych, Zasady udzielania dofinansowania czy Kryteria wyboru przedsięwzięć. Tam zapisane są obszary priorytetowe, cele strategiczne oraz wynikające z nich priorytetowe kierunki dofinansowania. Warty podkreślenia jest fakt, że dokumenty strategiczne powstają w ścisłym porozumieniu z naszymi beneficjentami, tymi obecnymi i przyszłymi. Co roku przeprowadzamy spotkania konsultacyjne z samorządowcami, przedstawicielami spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot, ze środowiskami gospodarczymi. Chętnie słuchamy i wyciągamy wnioski, starając się dopasować środki, którymi dysponuje Fundusz, do oczekiwań i możliwości.

Strategiczne dokumenty Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej powstają w ścisłym porozumieniu z naszymi beneficjentami, tymi obecnymi i przyszłymi. Co roku przeprowadzamy spotkania konsultacyjne z samorządowcami, przedstawicielami spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot, ze środowiskami gospodarczymi. Chętnie słuchamy i wyciągamy wnioski, starając się dopasować środki, którymi dysponuje Fundusz, do oczekiwań i możliwości – mówi Andrzej Pilot, prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Główne kierunki finansowania to: ochrona atmosfery, ochrona wód, gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, gospodarka wodna, zapobieganie poważnym awariom, ochrona bioróżnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, edukacja ekologiczna czy profilaktyka zdrowotna.

- **Proszę dla zobrazowania specyfiki funkcjonowania WFOŚiGW podać kilka przykładów konkretnych działań w roku 2016 i 2017.**

- Jeśli chodzi o konkretne działania, to możemy pochwalić się, że dzięki środkom finansowym Funduszu na przestrzeni ostatnich lat udało się wymienić 5381 starych kotłów na nowe – niskoemisyjne, za ponad 77,6 mln złotych, przeprowadzić kompleksową termomodernizację 794 budynków za ponad 199,5 mln złotych, wybudować 206 instalacji fotowoltaicznych za prawie 25,1 mln złotych, czy zainwestować w modernizację sieci ciepłowniczych za ponad 17,7 mln złotych.

Łączne nakłady na rzecz poprawy jakości powietrza w latach 2015-2017 (do połowy tego roku) wyniosły ponad 586 milionów złotych.

Oczywiście, to nie wszystko. Do wyobraźni najlepiej przemawiają konkretne liczby. W 2016 roku, dzięki finansowaniu czy współfinansowaniu przez Fundusz, powstało prawie 60 km kanalizacji sanitarnej, 192 przydomowe oczyszczalnie ścieków, 355 podłączeń do kanalizacji. W ramach realizacji zadań z zakresu ochrony

wód 11,4 tysięcy osób będzie korzystało z ulepszonego oczyszczania ścieków.

Wyliczając dalej – z zakresu wsparcia dla gospodarki wodnej – wybudowano 77 km sieci wodociągowej, prawie 1000 przyłączy wodociągowych, 2 stacje uzdatniania wody, wyregulowano ponad 7 km koryt rzek i potoków. Inwestycje te przekładają się na ulepszenie zaopatrzenia w wodę dla 64 tysięcy osób, a 124 ha powierzchni objęte zostaną ochroną przeciwpowodziową. Jako Fundusz wspieramy także przedsięwzięcia zapobiegające poważnym awariom. W tym zakresie na dofinansowanie mogą liczyć np. jednostki Straży Pożarnej i to zarówno te ochotnicze, jak i państwowe. Z wykorzystaniem środków Funduszu kupowane są specjalistyczne samochody ratowniczo-gaśnicze, wyposażenie dla strażaków, zorganizowano 120 godzin lotów patrolowych, monitorując zagrożenie pożarami. Ochrona różnorodności biologicznej to z kolei pieniądze na ochronę i rehabilitację zagrożonych, rodzimych gatunków zwierząt lub roślin. Z tych środków zarybiono wody województwa śląskiego ponad 1,3 mln sztuk ryb, zakupiono 64 tony karmy dla żubrów.

Środki Funduszu służą także realizacji zadań z zakresu edukacji ekologicznej. Finansujemy konkursy ekologiczne, konferencje, seminaria, kampanie edukacyjne. Doskonale sprawdzają się konkursy na projekt i następnie realizację szkolnych ekopracowni.

Dzieci i młodzież szkolna mogą liczyć na wyjazdy w trakcie roku szkolnego oraz w czasie wakacji w ramach profilaktyki zdrowotnej. W samym tylko 2016 roku z tej formy wypoczynku, połączonego z edukacją ekologiczną, skorzystało prawie 24 tysiące dzieci.

To oczywiście wycinek z działalności Funduszu. Nie można pominąć zarządzania środkami europejskimi w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020. W tym zakresie pośredniczymy w dystrybucji środków na kompleksową likwidację niskiej emisji na terenie województwa śląskiego. Tutaj na zadania mamy do dyspozycji nieco ponad 240 mln euro na 7 lat.

- Czy zauważa Pan pozytywne zmiany w zachowaniach proekologicznych wśród mieszkańców regionu? Jakie działania podejmuje WFOŚiGW, aby te zachowania zmieniać?

- Cieszy zmianą podejścia do ochrony środo-

Zdjęcie: www.wfosigw.katowice.pl

W śląskich szkołach powstaje coraz więcej nowoczesnych ekopracowni.

wiska wśród mieszkańców naszego województwa. Zaczynamy zwracać uwagę na drobniaki, z których składa się szerszy obraz. Dużą rolę w oddziaływaniu na dorosłych spełniają dzieci i młodzież. To dzięki ich podejściu osoby starsze przywiązują wagę do segregowania odpadów czy innych zachowań proekologicznych. Dlatego też duży nacisk kładziemy na szeroko pojętą edukację ekologiczną. Odbiorcami działań wspieranych finansowo przez Fundusz są organizacje społeczne, stowarzyszenia, które zajmują się edukowaniem dzieci i młodzieży oraz dorosłych. Stworzyliśmy programy „Zielona pracownia projekt” i „Zielona pracownia”, dzięki którym w szkołach powstają ekopracownie, gdzie odbywają się w atrakcyjnej formie zajęcia kształtujące pozytywne postawy wśród młodych ludzi.

Także podczas wyjazdów śródrocznych dla uczniów, które nakierowane są na podratowanie zdrowia realizowane są zajęcia edukacyjne. Na wsparcie Funduszu mogą również liczyć ciekawe konkursy, warsztaty, kampanie informacyjne i edukacyjne mające wpływ na świadomość ekologiczną. Zwieńczeniem aktywności i formą docenienia tych działań jest organizowany przez Fundusz coroczny konkurs „Zielone czeki”, podczas którego wyłaniani są liderzy działań. Dodatkową

motywacją jest całkiem wymierna nagroda.

To oczywiście nie wszystkie działania Funduszu. W swoich przedsięwzięciach dbamy o to, by informacje kształtujące szeroko pojętą świadomość ekologiczną pojawiały się w mediach regionalnych oraz lokalnych. W ten sposób kształtowane są dobre nawyki.

- WFOŚiGW od lat walczy z niską emisją. Jaka jest rola Funduszu we wdrażaniu programu SMOG STOP?

- Byliśmy pomysłodawcą i realizatorem pierwszego programu skierowanego do mieszkańców województwa śląskiego, który zakładał dofinansowanie wymiany starych pieców, tzw. „kopciuchów” na te bardziej ekologiczne. W 2016 roku zgłoszonych zostało 1500 wniosków, z których 750 rodzin otrzymało dofinansowanie w łącznej kwocie 4,2 mln zł. A już w kolejnym roku wniosków było ponad 4000. To świadczy o tym, że wszystkie te działania informacyjne i edukacyjne przynoszą konkretne efekty i wzrasta świadomość zagrożeń wynikających z użytkowania kopcających pieców. W tym roku także ponad 4 mln złotych trafi do indywidualnych odbiorców na wsparcie wymiany pieców.

Rozmawiał: Waldemar Kosior

Zdjęcie: www.slaskie.pl

Walka z niską emisją to jeden z priorytetów w działaniach WFOŚiGW w Katowicach.

Zdjęcie: Tomasz Żak - Śląskie Urząd Marszałkowski

W 2017 roku przy wsparciu WFOŚiGW w Katowicach zakupiono m.in. 34 pojazdy hybrydowe.

Zdjęcie: Paweł Mikołajczyk

Stadion Śląski wraca do gry

1 października 2017 r. był przełomową datą w historii Stadionu Śląskiego. Tego dnia zmodernizowany obiekt odwiedziło prawie 100 tys. osób. W przyszłym roku w "Kotle Czarownic" zagrać ma kadra Adama Nawałki, planowane są duże imprezy lekkoatletyczne. Na Śląski powróci też żużel.

Przez wiele lat chorzowski gigant był uśpiony. Niektórzy powątpiewali, czy kiedykolwiek wróci do łask. Stadion Śląski przegrał rywalizację o piłkarskie mistrzostwa Europy, a w lipcu 2011 r. doszło do poważnej awarii podczas operacji podnoszenia linowej konstrukcji dachu. W końcu jednak obiekt zadaszono, zamontowano krzeselka, wyłożono murawę oraz lekkoatletyczną bieżnię. - Otwieramy nowy rozdział historii Stadionu Śląskiego. Legenda, jaką bez wątpienia jest arena narodowa w Chorzowie, powraca, a wraz z nią wszystko to, co w sporcie najcenniejsze - pamięć o sukcesach i emocjach, jakie nam przez kilka dekad tutaj towarzyszyły - mówi marszałek województwa śląskiego Wojciech Saługa w czasie uroczystego otwarcia obiektu. - Jestem przekonany, że na Śląskim zagości na nowo piłka nożna, lekkoatletyka, żużel oraz wielkie światowe gwiazdy muzyki - dodał.

W programie Dnia Otwartego znalazły się dwa wydarzenia sportowe: lekkoatletyczne i piłkarskie. Najpierw na Stadionie Śląskim finiszowali uczestnicy PKO Silesia Marathonu - jednej z największych imprez biegowych w Polsce. Później przyszedł czas na futbolowe wspomnienia. "Sportowa lekcja historii" odbywa się na Stadionie Śląskim od 2013 r., ale po raz pierwszy gościła nie na bocznym boisku, lecz na głównej arenie. Tym razem tematem przewodnim było spotkanie Polska - ZSRR z 1957 r. (wygrane przez Biało-Czerwonych 2:1, po golach Ge-

Anita Włodarczyk i Piotr Małachowski przetestowali rzutnię na Stadionie Śląskim. Oboje byli zachwyceni chorzowskim obiektem.

rarda Cieślaka). W meczu wspomnień zagrani m.in. byli reprezentanci Polski: Ireneusz Jeleń, Radosław Gilewicz, Mariusz Śrutwa czy Kamil Kosowski. Trenerem Polski był Zdzisław Po-

dedworny, zaś ZSRR - Antoni Piechniczek. I to właśnie "radziecki" zespół zwyciężył 6:3.

Sześć dni później - 7 października br. - na nowym Śląskim odbył się pierwszy oficjalny mecz piłkarski. W Chorzowie rozegrano spotkanie turnieju kwalifikacyjnego do ME U-19. Polacy wygrali z Białorusinami 3:0, a mecz ten obejrzało aż 29.316 kibiców!

Na Śląsku wszyscy czekają teraz na mecz z udziałem kadry Adama Nawałki. Nieoficjalnie mówiło się o listopadowym spotkaniu towarzyskim z Meksykiem, ale zorganizuje je Gdańsk. Biało-Czerwoni prawdopodobnie zawitają do Chorzowa w przyszłym roku.

Stadion Śląski przede wszystkim jednak ma być areną lekkoatletyczną. W 2018 r. odbędzie się na nim Memoriał Janusza Kusocińskiego, zaś w 2019 r. mistrzostwa Polski. Docelowo Chorzów walczyć ma o imprezy najwyższej rangi - na początek o mistrzostwa Europy w 2022 r. Ale to nie wszystko! Na Śląski wróci także żużel w międzynarodowym wydaniu. We wrześniu przyszłego roku na chorzowskim obiekcie zbudowany zostanie tor żużlowy. Odbędzie się na nim finał Mistrzostw Europy.

Po modernizacji Stadion Śląski dysponuje 54.378 miejscami siedzącymi. Podczas koncertów pomieści nawet 85-tysięczną publiczność. Na obiekcie znajduje się 25 łóżek VIP, 1777 miejsc biznesowych oraz 106 miejsc dla osób niepełnosprawnych.

(mf), red

W weekend 21-22 października 2017 roku w Czeladzi odbył się pokaz modułowej makiety kolejowej, połączony z wystawą dla publiczności. Była to pierwsza w tym mieście edycja imprezy organizowanej przez modelarzy ze Śląskiej Grupy TT.

Kolejowe makiety na „dworcu” w Czeladzi

Plakat reklamujący imprezę zachęcał nieco prowokacyjnym hasłem: „Spotkajmy się na dworcu w Czeladzi”. Prowokacyjnym, gdyż jak wiadomo, Czeladź dworca kolejowego nie posiada. W sobotę i niedzielę rolę dworca przejęła Szkoła Podstawowa nr 1 w Czeladzi, gdzie odbył się pokaz makiety modułowej w wielkości TT – skala 1:120.

W ramach pokazu przedstawiono czasy współczesne, czyli V i VI epokę (od 1989 roku). Wszystkie zaprezentowane linie kolejowe na modułach były pod umowną siecią trakcyjną. Dzięki takiemu założeniu po makiecie mogły kursować lokomotywy elektryczne.

Część makiety stanowiąca odnogę od Pętli do Joasina prezentowała umowne terytorium Niemiec, natomiast Pętla Niedźwiedziniec to umowne terytorium Czech. Na makiecie kursowały pociągi lokalne i międzynarodowe. Na odcinku Zwłoczyn Zdrój Garaże (kopalnia węgla kamiennego) do Joasina (elektrociepłownia) występował wzmożony ruch pociągów towaro-

wych ze składami wypełnionymi węglem. Przed stacją Balin znajdowały się „szkody górnicze”, w pobliżu znajdowała się rafineria, skąd składy cystern wywoziły produkty naftowe i gazowe do

stacji Pętla Niedźwiedziniec, gdzie znajdowała się czeska baza paliw i gazu.

Montaż całej makiety trwał w piątek od godzin popołudniowych do 2:00 w nocy, a jazdy rozkładowe rozpoczęły się o godzinie 11:00. Makiety przygotowywało 20 osób, budując ją z 60 modułów składających się z 110 segmentów dających długość około 75 metrów szlaku kolejowego. W ciągu modelarskiej doby uruchomiono około 100 pociągów, obsługę trakcyjną stanowiły 32 lokomotywy, w użyciu było 12 składów osobowych i 11 towarowych. Każda z lokomotyw była sterowana drogą cyfrową i posiadała przypisany adres wraz z manipulatorem, dzięki temu po torach mogło się poruszać tak wiele lokomotyw. Zachęcamy do dołączenia do Śląskiej Grupy TT innych modelarzy kolejowych – indywidualnych lub klubów – realizujących swoją pasję nie tylko w wielkości TT.

Adrian Pander (www.slaskagrupatt.pl)

Zdjęcia: Marcin Bulanda

Historyczne spacerzy z Korfantym

Bytomski Klub Samorządowy w partnerstwie z Instytutem Historii Uniwersytetu Śląskiego, Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach i Parafią św. Jacka w Bytomiu zaprasza wszystkich chętnych na spacerzy po mieście realizowane w ramach projektu „Spacer z Wojciechem Korfantym po Bytomiu” dofinansowanego ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2021 w ramach Programu Dotacyjnego Niepodległa.

Terminarz spacerów przedstawia się następująco:

- 4.11.2017 r. (sobota), godz. 11.00 – zbiórka przy pomniku lwa na Rynku w Bytomiu.
- 10.11.2017 r. (piątek), godz. 16.00 – zbiórka przy pomniku lwa na Rynku w Bytomiu
- 18.11.2017 r. (sobota), godz. 11.00 – zbiórka przy pomniku lwa na Rynku w Bytomiu

Każdy z uczestników spacerów otrzyma informator z mapką. Na zakończenie spaceru 10 listopada, dla upamiętnienia 99. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości zostaną złożone kwiaty pod tablicą Wojciecha Korfanteego przy ul. Gliwickiej.

- Ta akcja wymyślona jest między innymi po to, żeby uświadomić mieszkańcom naszego regionu, a także samym bytomianom, jak wyjątkowym

miastem dla śląskiej historii jest Bytom. Wielu ludzi codziennie przechodzi obok tablicy upamiętniającej gmach Hotelu Lomnitz, w którym mieściła się siedziba Polskiego Komisarjatu Plebiscytowego dla Górnego Śląska, tymczasem można przypuszczać, że tak naprawdę niewielu z nich potrafiłoby wskazać to miejsce – mówi Halina Bieda, dyrektor Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach, które jest współorganizatorem inicjatywy. - Liczymy, że nasza idea spotka się z dużym zainteresowaniem, adresuujemy ją m.in. do okolicznych szkół. Dojazd do centrum Bytomia jest łatwy, z miast sąsiednich można tu dotrzeć choćby tramwajem. Zapraszamy zorganizowane grupy uczniów pod opieką

nauczycieli, uczestników zajęć szkolnych kół historycznych i wszystkich innych zainteresowanych – dodaje.

25 października br. ideę oraz program „Spacer z Wojciechem Korfantym po Bytomiu” zaprezentowano podczas konferencji z udziałem śląskich pedagogów.

Spacerzy to znakomity pomysł na pomoc dydaktyczną w niecodziennej formie, nie tylko teraz, gdy zbliża się setna rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę, a następnie I, II i III Powstania Śląskiego oraz Plebiscytu. Informatory, które przygotowano dla uczestników tegorocznych listopadowych spacerów można będzie wykorzystać później we własnym zakresie.

Logogryf dla dzieci

1

2

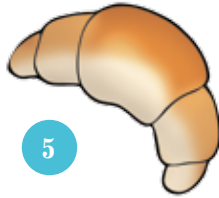
3

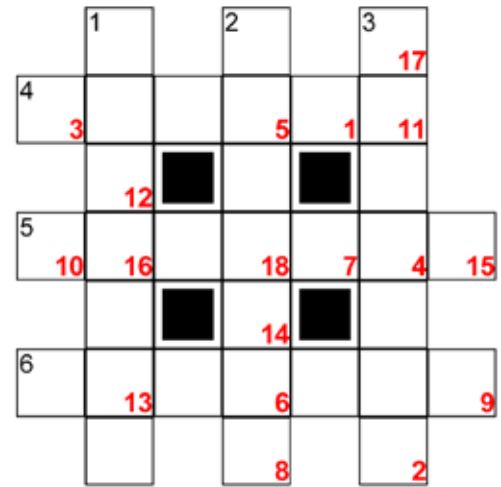
4

5

6

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 18 utworzą rozwiązanie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18

Wśród najmłodszych czytelników, którzy nadesłały prawidłowe rozwiązania do 15 listopada na adres wydawcy rozlosujemy maskotkę ufundowaną przez Tramwaje Śląskie S.A. W tym miesiącu nagrodę wylosowała Rozi Łazarz z Sosnowca. Gratulujemy!

Krzyżówka panoramiczna

Sw. Florian dla strażaków		Bałwany na morzu		Golas Chleba - do sklepu		Buty dla turysty		Uznanie	
Reperacja		Impet				Włoski nad oczami	Glupstwo	Dawny hol. młyn	
Konferencja						Demokr. Rep. Kongo (daw.)			
						Uraza			
Spec od chorób									Na drodze karawany
Cygan									
Mebel w salonie			Niedopałek papierosa		Waga towaru bez opakowania				
					Zasłona w oknie				
Służba na statku	Dławik (ułoż z liter Wacek)						Bolesne uderzenie		
						Żerdź przy rosnącej fasoli			

Litery w kolorowym rzędzie utworzą rozwiązanie

Wśród czytelników, którzy nadesłały prawidłowe rozwiązania do 15 listopada na adres wydawcy rozlosujemy nagrody rzeczowe. W tym miesiącu nagrodę w postaci Power banku wygrała Gabriela Kraus z Katowic. Gratulujemy!

Adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów. Rozwiązania można przysłać pocztą tradycyjną, pocztą elektroniczną (na adres: biuro@agencjamedial.pl) lub dostarczać je osobiście. Uwaga: oprócz adresu nadawcy należy podać numer telefonu kontaktowego.